

21 juli 2023

Vragen ex art. 36 RvO van Partij voor de Dieren inzake klimaatverandering en veiligheid

Geacht college,

Extreem weer komt vaker voor, de zeespiegel stijgt en milieuorganisaties luiden de noodklok. Afgelopen jaar zijn er alleen in Europa al 60.000 mensen overleden aan extreme hitte.¹ Het Klimaatverbond stelde afgelopen maand dat Nederlandse gemeentes niet goed zijn voorbereid op hittegolven.² De nieuwe weersomstandigheden zorgen voor grote nieuwe opgaves voor ons als gemeente.

Het RIVM stelt dat hitte ernstige klachten kan veroorzaken bij mensen, zoals vermoeidheid, concentratieverlies, hoofdpijn, duizeligheid, flauwvallen, snelle hartslag en hevig zweten.³ Hitte op scholen heeft in bepaalde regio's van Nederland al gezorgd voor protesten van ouders, aangezien zij dit onverantwoord vinden voor de gezondheid van hun kinderen.⁴

Hitte heeft niet alleen impact op jongeren, maar ook op de oudere inwoners. Tijdens een periode van hitte (+27°C) voelt meer dan de helft (53%) van de ouderen zich (erg) beperkt in de bewegingsvrijheid. Voor maar liefst 39% geldt dat zij zich zelfs geïsoleerd of afgesloten van de buitenwereld voelen door de hitte, vermeldt het Ouderenfonds.⁵ Van de sterfgevallen door hitte in Nederland kan al 31% worden toegeschreven aan klimaatverandering. Dat komt neer op bijna 250 sterfgevallen per jaar. Dat blijkt uit internationaal onderzoek over de periode 1991-2018 waar het RIVM aan deelnam en waarover het tijdschrift Nature Climate Change publiceerde.⁶

Voor dieren geldt dat de zomer van 2022 zo droog was dat vissen haptten naar lucht en water. Door droogte was minder voedsel bereikbaar voor weidevogels en andere dieren doordat wormen en insecten dieper de bodem in doken op zoek naar vocht. Ook was er voor veel weidedieren te weinig vers gras aanwezig, waardoor de wintervoorraad hooi moest worden aangebroken.⁷

Lang verhaal kort: klimaatverandering heeft grote gevolgen voor de veiligheid en leefbaarheid van mens en dier, ook in Groningen. Daarom stellen wij vragen over de relatie tussen veiligheid en klimaatverandering.

1. Wat is de visie van het college op de correlatie tussen klimaatverandering en veiligheid?
2. Het KNMI publiceert in oktober 2023 de KNMI'23-klimaatscenario's. Is het college bereid om scenario's zoals de IPCC en KNMI voorstelt voor Nederland op te nemen in het Uitvoeringsprogramma leefbaarheid en veiligheid van de gemeente?
3. De gemeente heeft een hittestresskaart, bomenmonitor, wateroverlastkaart en lokaal hitteplan gepubliceerd.⁸ Een aantal goede acties uit het Lokaal Hitteplan is inmiddels gerealiseerd, maar ons viel op thuiszorglocaties voor ouderen en dak- en thuislozenorganisaties niet in het

¹ <https://nos.nl/collectie/13871/artikel/2482742-zinderend-heet-weekend-in-zuid-europa-regio-warmt-snel-op>

² <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/klimaatverbond-nederland-niet-goed-voorbereid-op-hittegolf-met-code-rood~bd49a903/>

³ <https://www.rivm.nl/hitte/gezondheidsklachten-door-hitte>

⁴ <https://www.1limburg.nl/nieuws/2225358/protest-ouders-kinderen-en-leraren-tegen-hitte-op-school>

⁵ <https://ouderenfonds.nl/verhaal/samen-de-hitte-te-lijf/>

⁶ <https://www.rivm.nl/nieuws/klimaatverandering-leidt-nu-al-tot-meer-sterfte-door-hitte>

⁷ <https://nos.nl/artikel/2479141-vissen-happen-naar-zuurstof-kuikens-hebben-dorst-dieren-in-gevaar-door-droogte>

⁸ <https://duurzaamgroningen.nl/tuin-en-omgeving/interactieve-kaarten-over-bomen-hittestress-en-wateroverlast>

bezit zijn van ventilatoren en airco's. Is het college gezien de kwetsbaarheid van deze groepen bereid hierin te faciliteren?

4. Heeft het college zicht op het aantal scholen in onze gemeente waar hitte dermate hoog kan oplopen dat dit de gezondheid en het leervermogen van kinderen kan beïnvloeden? Hoe kan het college, los van de renovaties in het kader van het IHP, een gezonde leer- en leefomgeving op scholen borgen?
5. In de beantwoording op de vragen "Koele vluchtplaatsen tijdens hittegolven" benoemt het college dat er onderzoek wordt gedaan naar koele openbare vluchtplaatsen in het Lokaal Hitteplan.⁹ Er wordt ook verwezen naar gemeentelijke panden die als vluchtplaatsen zouden kunnen dienen. Wat is de voortgang van dit onderzoek? En kunnen deze koele vluchtplaatsen worden opgenomen in het Uitvoeringsprogramma leefbaarheid en veiligheid van de gemeente?
6. Landelijk is er een neerslagtekort van 190 mm gemeten en onze gemeente heeft momenteel een tekort van 150mm tot 180mm.¹⁰ Droogte is voor natuur en dieren funest. Kan het college bijdragen aan drinkplekken en schaduw- en schuilplekken voor dieren om hen meer overlevingskans te geven? Denk hierbij aan bijvoorbeeld "zwetende kranen" waar insecten en kleine dieren kunnen drinken, fonteintjes in parken of maatregelen tegen hitte en uitdroging in het landelijk gebied.
7. Is het college bereid om maatregelen, zoals drinkplekken en schaduw- en schuilplekken, bij extreem weer te stimuleren bij individuele weidedierenhouders of particuliere huisdierenhouders? Zoals, maar niet uitsluitend, door middel van een communicatiecampagne?
8. Treft het college maatregelen om tijdens een hittegolf in de gemeentelijke wateren de waterstand te beheren en vissterfte te voorkomen? Is het college bijvoorbeeld bereid om in gesprek te gaan met hengelsportverenigingen om tijdelijke visverboden te stimuleren, zoals in de gemeentes Meppel en Oost Gelre is ingevoerd?

Hartelijke groet,

Janette Bosma
Partij voor de Dieren

⁹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Beantwoording-vragen-PvdD-GroenLinks-CDA-ex-art-36-RvO-over-koele-vluchtplaatsen-tijdens-hittegolven.pdf>

¹⁰ <https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/droogtemonitor>